

Etkili Mesleki İletişim ve Kariyer Planlaması – IX

TEMEL KAVRAMLAR VE KARIYER GELİŞİM SÜRECİ

- **Kariyer Gelişim Sürecini Etkileyen Faktörler (devamı)**

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

- 1. Psikolojik Faktörler**
- 2. Sosyolojik Faktörler**
- 3. Cinsiyet**
- 4. Ekonomik ve Politik Faktörler**

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

1. Psikolojik Faktörler

- A. Yetenek
- B. İlgi
- C. Kişilik
- D. Meslek değerleri

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

B. İlgi

- Bir etkinliğin özünden elde edilen doyum:
 - belli faaliyetlere isteyerek yönelme,
 - bu faaliyetleri kısıtlayıcı koşullar altında bile başka faaliyetlere tercih etme ve
 - bu faaliyetleri yaparken yorgunluk yerine dinlenmişlik, bıkkınlık yerine devam etme isteği duyma durumlarında varlığına hükmettiğimiz bir iç uyarıcıdır (Pişkin, 2011).

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

Bazı ilgi türleri

- Temel Bilim İlgisi
- Sosyal Bilim İlgisi
- Canlı Varlık İlgisi
- Mekanik İlgisi
- İkna İlgisi
- Ticaret İlgisi
- İş Ayrıntıları İlgisi
- Edebiyat İlgisi
- Güzel Sanatlar İlgisi
- Müzik İlgisi
- Sosyal Yardım İlgisi

Yetenek – İlgi Farkı

Yetenekler bir mesleki etkinlikte sağlanan başarı düzeyi, ilgiler ise o faaliyetlerden zevk alma düzeyiyle ilişkilidir (Pişkin, 2011).

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

İlgileri Belirleme Yöntemleri:

- ***İfade Edilen İlgiler:*** Bireyin sözcükleriyle ifade ettiği ilgiler.
- ***Gözlenen İlgiler:*** Bireyin yaptığı faaliyetlere bakarak anlaşılacak ilgiler.
- ***Envanterle Ölçülen İlgiler:*** Bireyin ilgilerini bir dizi maddeden oluşan envanterlerle ölçülen ilgiler.
- ***Testlerle Ölçülen İlgiler:*** Yetenek testlerinden elde edilen sonuçlara bakarak belirlenen ilgiler.

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

C. Kişilik Özellikleri

- İnsanın çevreye kendine özgü bir biçimde uyum sağlamasını belirleyen karakterinin, duygusal, bilişsel ve fiziksel yapısının nispeten kararlı ve durağan bir biçimde örgütlenmesidir (Eysenck, 1970).
- Kişiliğin birçok yönü kariyer gelişimiyle de yakından ilişkilidir. Kariyer kararları bireylerin kişilik yapısından etkilenmektedir.
- **UYGULAMA:** <https://www.16personalities.com/tr> (Sonraki Sayfalardaki görsellerin kaynağı da aynı sitedir).

Analizciler



Mimar

INTJ-A / INTJ-T

Her şey için bir planı olan hayalperest ve stratejik düşünenler.



Mantıkçi

INTP-A / INTP-T

Bilgi için bastırılmaz bir susuzluğu olan yenilikçi mucitler.



Buyurucu

ENTJ-A / ENTJ-T

Her zaman bir yolunu bulan ya da bir yol yaratan cesur, hayalperest ve dirayetli liderler.



Tartışmacı

ENTP-A / ENTP-T

Entelektüel zorluklara direnemeyen akıllı ve meraklı düşünürler.

Diplomatlar



Savunucu

INFJ-A / INFJ-T

Sessiz ve mistik fakat halen ilhan verici ve yılmaz idealistler.



Arabulucu

INFP-A / INFP-T

İyi bir davaya yardım etmeye her zaman hazır Şiirsel, kibar ve fedakâr insanlar.



Önder

ENFJ-A / ENFJ-T

Dinleyicilerini büyüleme yeteneği olan karizmatik ve ilham verici liderler.



Kampanyacı

ENFP-A / ENFP-T

Gülmek için her zaman bir sebep bulabilen coşkulu, yaratıcı ve sosyal özgür ruhlar.

Gözcüler



Lojistikçi

ISTJ-A / ISTJ-T

Güvenirliklerinden kuşku edilemez pratik ve hakikat merkezli bireyler.



Savunmacı

ISFJ-A / ISFJ-T

Sevdiklerini savunmaya her zaman hazır kendini ciddi adamış ve sıcakkanlı korunmacılar.



Yönetici

ESTJ-A / ESTJ-T

Bir şeyleri veya insanları idare etmek konusunda emsalsiz olan mükemmel yöneticiler.



Konsül

ESFJ-A / ESFJ-T

Her zaman yardıma hazır olağanüstü alakadar, sosyal ve popüler insanlar.

Kâşifler



Becerikli

ISTP-A / ISTP-T

Her türlü alette usta cesur ve pratik denemeciler.



Maceracı

ISFP-A / ISFP-T

Yeni bir şeyi araştırmaya ve deneyim etmeye hazır rahat ve büyüleyici sanatçılar.



Girişimci

ESTP-A / ESTP-T

Uçlarda yaşamaktan gerçekten zevk alan zeki, enerjik ve perspektif sahibi insanlar.



Eğlendirici

ESFP-A / ESFP-T

Etraflarında hayatın hiçbir sıkıcı olmayan spontane, enerjik ve coşkulu eğlendiriciler.

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

D. Meslek Değerleri

- Bir mesleğe girme sonucunda o mesleğin getirilerinden elde edilen doyumdur.
- Meslek değerleri, bir mesleği birey için değerli kılan özelliklerin, bir başka ifade ile bir meslekten beklenen doyum türlerinin sıralaması anlamına gelir (Pişkin, 2011).

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

2. Sosyolojik faktörler

- Ailenin sosyal düzeyi ve ekonomik olanakları çocukların eğitim hedeflerinin belirlenmesinde önemli bir faktördür (Yüksek x Düşük gelirli aileler).
- Farklı sosyo-ekonomik düzeye ait üniversite öğrencilerinin meslek değerlerini araştıran bir çalışmada;
 - Üst SED öğrencilerin “yüksek ücret” ve “statü” değerlerine orta SED öğrencilerden daha fazla önem verdikleri
 - Orta SED öğrencilerinin ise “başkalarına yardım” değerini üst SED’e ait öğrencilere oranla daha önemli gördükleri belirlenmiştir (aktaran Pişkin, 2011).

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

2. Sosyolojik faktörler

- Araştırma bulguları, çocukların meslek seçimi üzerinde en etkili kurumun aile, en etkili kişilerin ise anne-babalar olduğunu göstermektedir.
- Anne-babalar;
 - Kalıtımsal donanım
 - Aşılana değerler ve
 - Sağlanan olanaklar
- Çocukların kararlarına müdahale etme.
- Ailenin erkek çocuktan baba mesleğini sürdürme talebi.
- Bencin tercihi ile ailenin isteklerinin çatışması.
- Anne-babanın çocuğa ilişkin yüksek beklentileri (aktaran Pişkin, 2011).

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

3. Cinsiyet

- Maalesef kadınların ev dışında çalışmaları yeni bir olgudur.
- Eğitimli kadınların çoğu ataerkil toplumsal ilişkilerin bir sonucu olarak ev kadınlığı ile uzlaşabilecek mesleklere yönelmektedirler.
- Kültürler bazı faaliyetleri birinci derecede erkeklere, bazılarını ise kadınlara özgü saymaktadır.

Kariyer Gelişimi Sürecini Etkileyen Faktörler

4. Ekonomik ve Politik Faktörler:

- Piyasaların arz ve talep dengesi
- Yasal zorunlulukların bazı mesleklere olan talebi ortaya çıkarması
- Mesleklerin sertifikalandırılma zorunluluğu
- Politik faktörler
- Ekonomik düzeyin alınan eğitimi, eğitimin kariyer gelişimi etkilemesi
- Ülkenin ya da bölgenin içinde bulunduğu ekonomik durum ve işgücü piyasalarının büyüklüğü.
- Teknolojik gelişmelerin istihdamı biçimlendirmesi
- Çalışma hayatına atılan kadınların işgücü piyasalarındaki nicel ve nitel konumlarının her geçen gün daha da yükselmesi
- Nüfus hareketliliği ve göç olgusu
- Sürekli eğitime duyulan ihtiyacın artması

Kaynakça

- Herr, E.L. ve Crammer, S.H. (1996). *Career guidance and counseling through the lifespan* (5th Ed). New York: Harper Collins Publishers.
- Kuzgun, Y. (2008), *Meslek Danışmanlığı: Kuramlar Uygulamalar*. Ankara: Nobel.
- Rotunda, M. (2006). *Abilities.içinde: J. Greenhaus ve G. Callanan (Ed.).Encyclopedia of career development. (s.1-5)*. Sage.
- Pişkin, M.(2011). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı kuramdan uygulamaya*. (Yeşilyaprak, B. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Yeşilyaprak, B. (2011). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem.
- <https://www.16personalities.com/tr>